

Forventningsgapet – hvordan håndterer vi det?

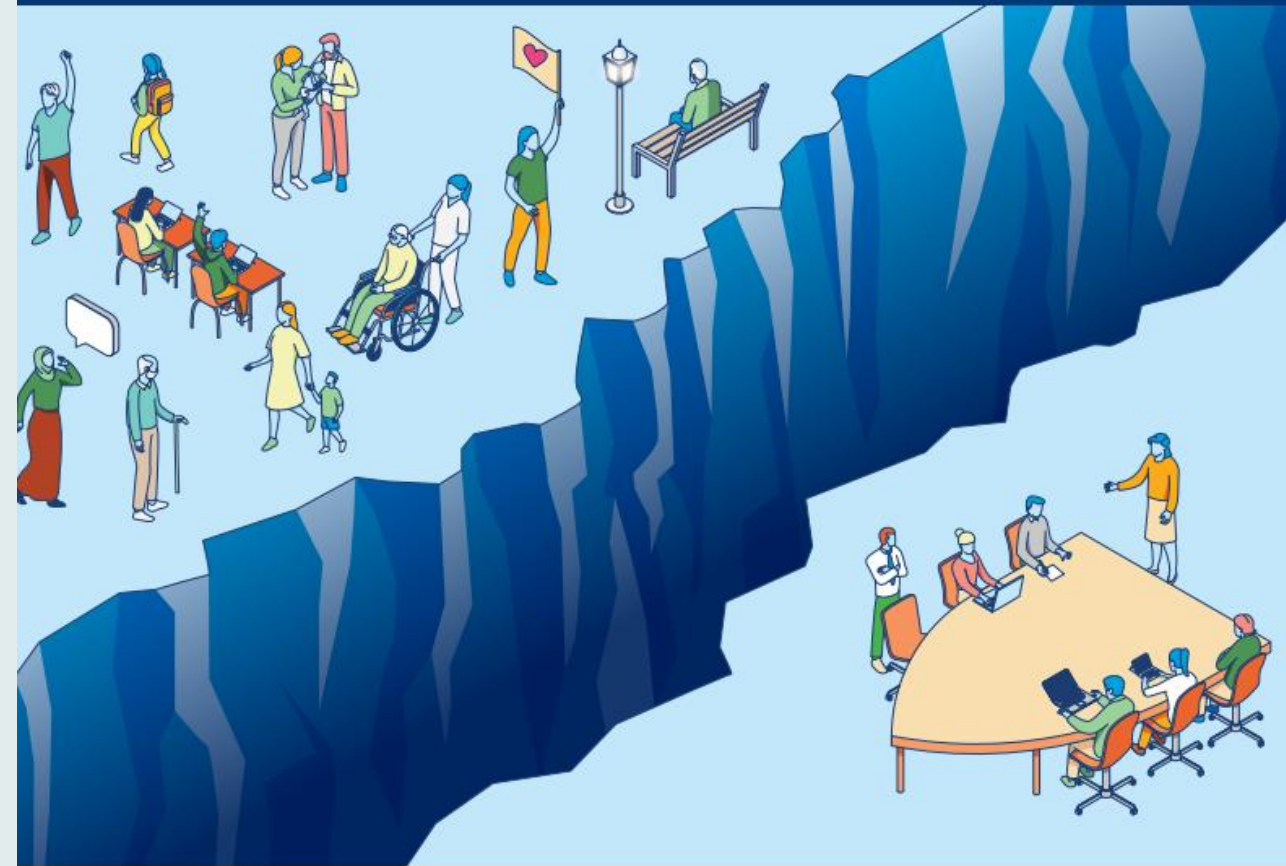
Helge Eide, Voss heradstyre, 18 .september 2025

Spørsmål til kommunestyrene

- Hvordan kan dere som folkevalgte redusere og håndtere forventningsgapet gjennom aktiviteten i de politiske organene (kommunestyre/fylkesting og underliggende organer) og samspillet med administrasjonen?
- Hvordan kan dere som folkevalgte bidra til å skape forståelse i befolkningen og lokalsamfunnet for at ressursene er begrenset og at dette tvinger frem tøffere prioriteringer og alternative løsninger?

Debatthefte 2025

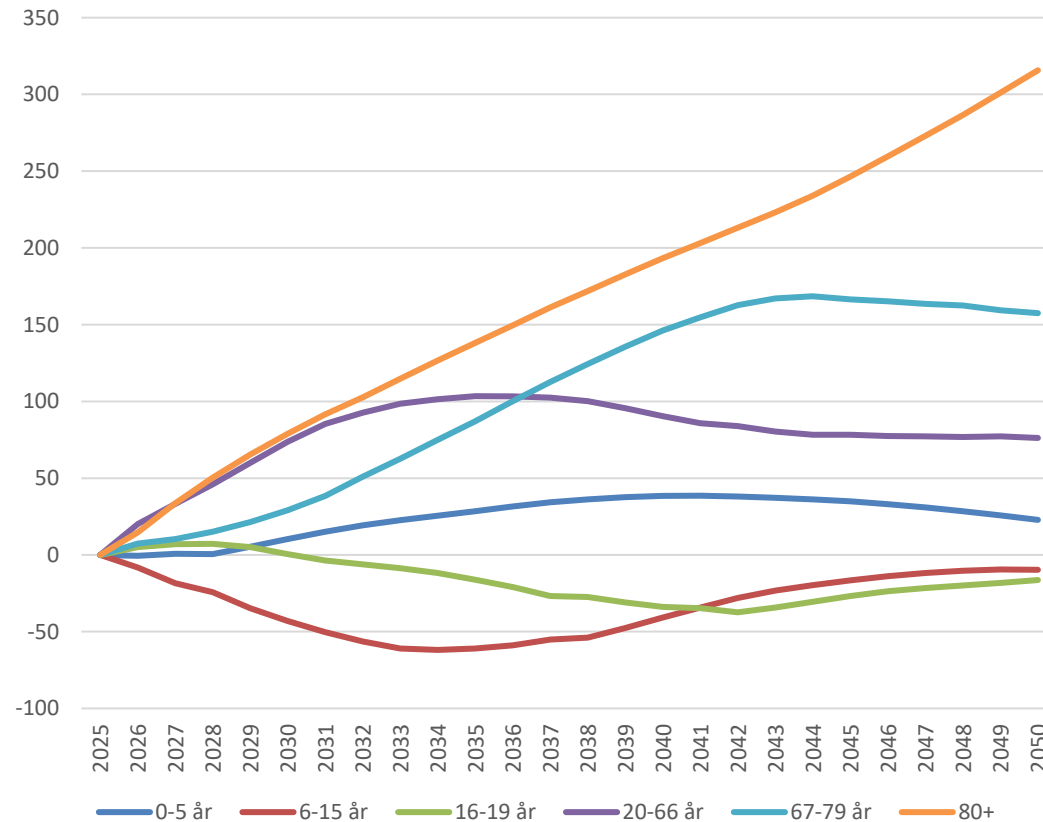
Fra forventning til virkelighet

Dette mener Voss herad

- Politiske organer og samspill med administrasjonen
 - Kommunikasjon og realisme
 - Prioritering og omstilling
 - Innovasjon og samarbeid
- Sammen med befolkning og lokalsamfunn
 - Opne og ærlige dialogar
 - Involvering og medverknad
 - Informasjonskampanjar
 - Synleggjera positive endringar
 - Samarbeid med frivillige organisasjonar
 - Langsiktig planlegging

Befolkningsutvikling etter alder. Akkumulert endring fra 2025. 1 000 personer

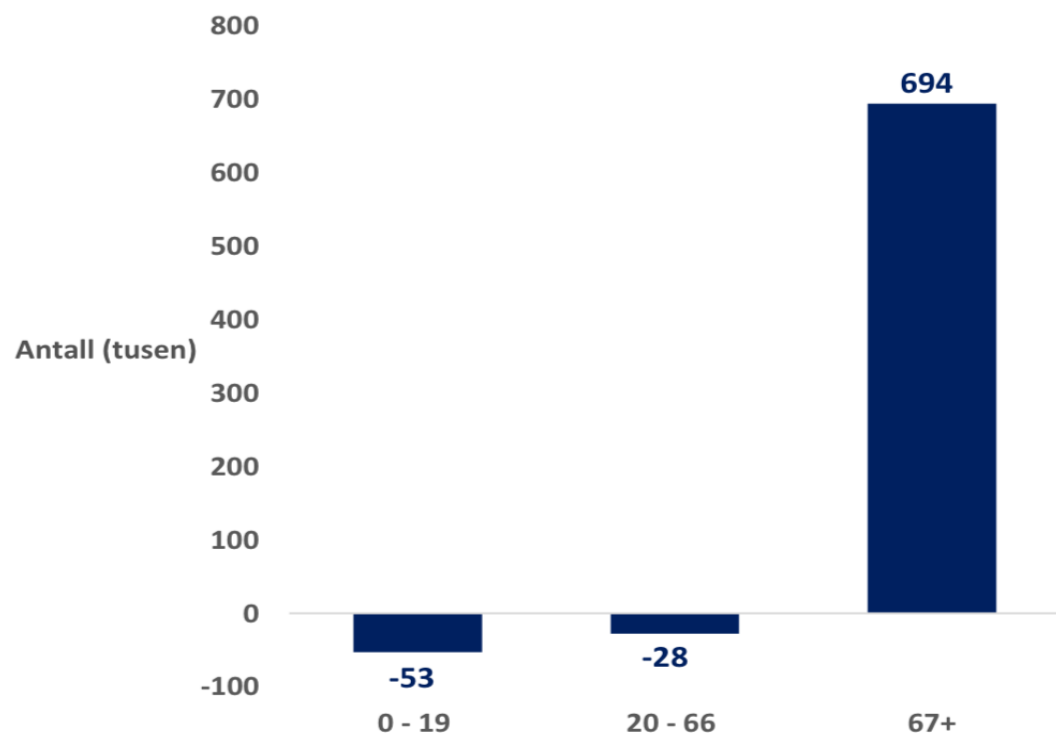

Kilde: Finansdepartementet

- Kraftig vekst blant eldre
- Blant de yngste barna (0-5 år) øker befolkningen de neste ti årene
- Redusert befolkning i aldersgruppen 6-19 år de neste ti årene, deretter øker antallet innbyggere etter hvert i disse aldersgruppene
- I aldersgruppen 20-66 år vil veksten i befolkningen stoppe opp og fra midten av neste tiår ventes befolkningen i denne gruppen å avta

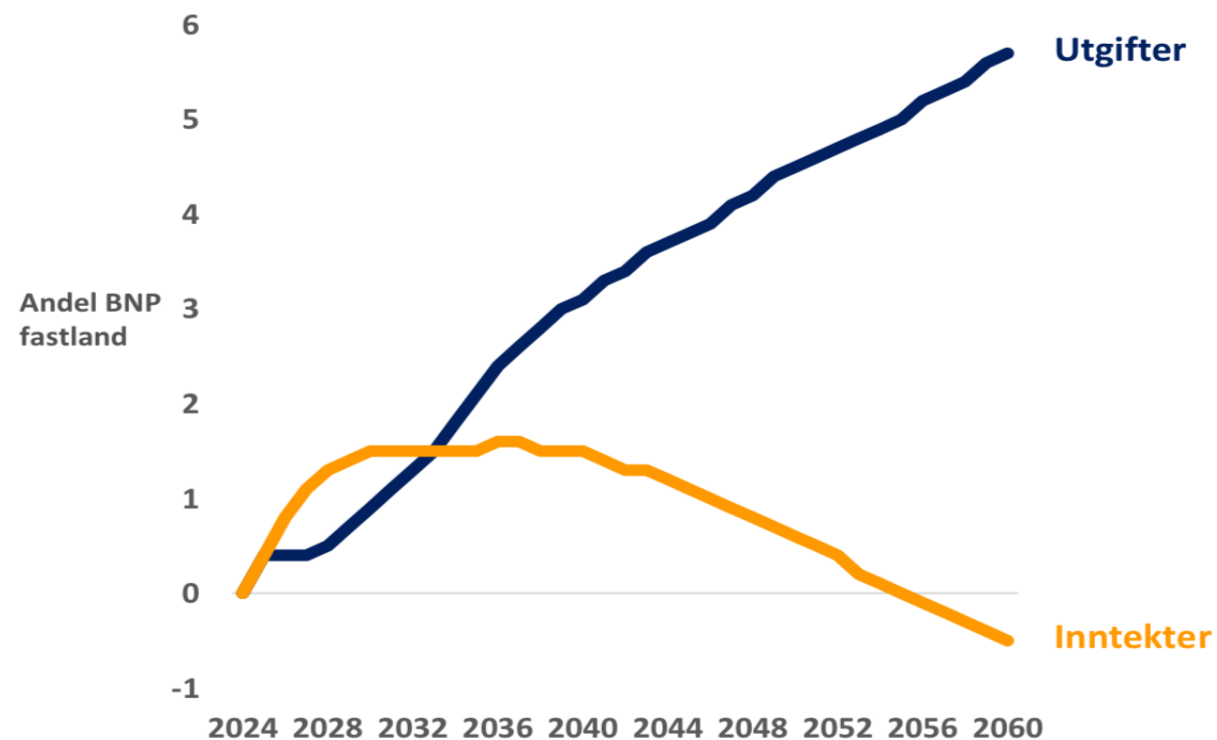
Perspektivmeldingen

Færre i arbeidsdyktig alder –knapphet på arbeidskraft

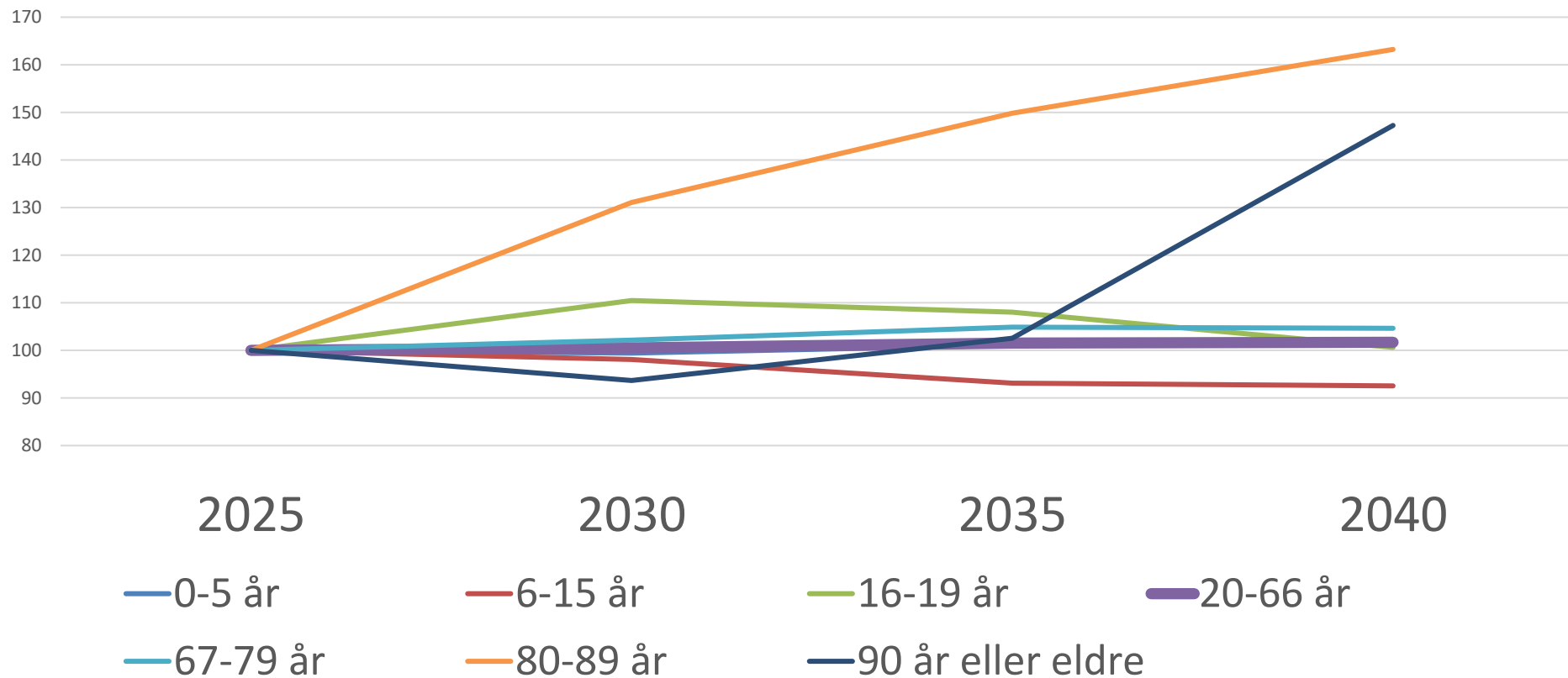
Endring i befolkning etter aldersgrupper. 2024-2060.

«Haikjeften» -over tid høyere vekst i utgifter enn inntekter

Perspektivmeldingen for Voss herad

Fremskrevet befolkningsutvikling Voss herad 2025-2040

Kilde: SSB befolkningsframskrivning, hovedalternativ

Økte rammer til kommunesektoren i 2025 og ytterligere vekst i 2026.

Vedtatt statsbudsjett

Realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 13 mrd. kroner, hvorav 3,7 mrd. kroner er kompensasjon for demografi og pensjon (inkl. videreføring av tilleggsbevilgning på 5 mrd. kroner fra november 2024)

I tillegg 4,1 mrd. kroner i kompensasjon for økte pensjonskostnader (ny AFP)

Budsjettenighet: Barnehage blir billigere – dropper matmoms-kutt

Kommunene får 1,6 milliarder kroner ekstra, barnehage blir billigere og oljepengebruken økes med 50 milliarder kroner.

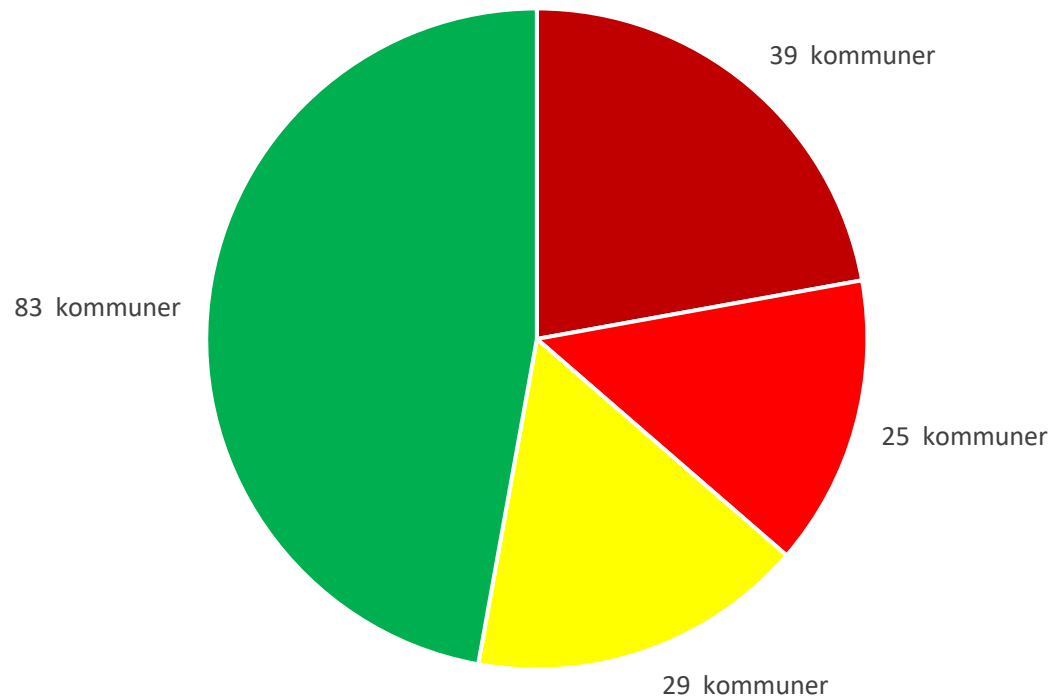
Det er enighet om revidert statsbudsjett.
FOTO: FREDRIK VARRFJELL / NTB

Anne Skjefli
Journalist
+ 4 til
Publisert i dag kl. 08:42
Oppdatert for noen sekunder siden

Dep	Kap.	Post	Beskrivelse av tiltak	2025 (mill. kroner)
KDD	571	60	Redusere barnehageprisen fra 1. aug. med 800 kr.	988,4
KDD	571	60	Kommuner	1100,0
KDD	572	60	Økt satsing på samferdsel i fylkeskommunene, fylkesvegnøkkel	250,0
KDD	572	60	Økt satsing på samferdsel i fylkeskommunene, ferjenøkkel	125,0
KDD	572	60	Økt satsing på samferdsel i fylkeskommunene, generell fordeling	125,0
KD	231	?	Innføre toppet bemanning i barnehagene	200,0
BFD	846	62	Innsats barne- og ungdoms-kriminalitet i Stavanger	3,0
KDD	571	64	Vardø. Mellomfinansiering molo til molo-prosjektet	4
KD	226	65	Reversering av RNB-forslag: Tilskudd til skolemiljøteam	-10
KDD	575	60	Nye anslag pensjonspremie	-1187

Flere kommuner har kontroll på økonomien i 2025 enn 2024 – Men fortsatt stramt og mange som sliter (stor strekk i laget)

Anslag på netto merforbruk per mai 2025,
176 kommuner

- Negativt avvik på mer enn 2 prosent av driftsinntektene
- Negativt avvik på 1-2 prosent av driftsinntektene
- Negativt avvik på 0-1 prosent av driftsinntektene
- Ingen avvik eller positivt

Trønder-Fluvis

Styrer mot millionoverskudd (!): – Kan ikke huske sist gang

UVANLIG: Økonomisjef Arnstein Kjeldsen er fortsatt måteholden.

Av Tor Johnny Friberg

Publisert: 06.05.25 16:55

Del

Økonomisjef Arnstein Kjeldsen kunne tirsdag gi en økonomirapport i pluss. Det er det flere år siden forrige gang han kunne gjøre.

Firdaposten

KINN KOMMUNEØKONOMI POLITIKK

Kinn styrer mot budsjettsprekk. Må stramme inn

GREP: Kommunedirektøren jobbar for å få kontroll på økonomien. Del styrer nå mot ein budsjettsprekk på nesten 21 millionar kroner. Foto: Egil Aardal.

Samtidig kommer regjeringen i kommuneproposisjonen med forventninger til kommunesektoren

Kommunene og fylkeskommunene er rammestyrte og derfor ansvarlig for å **tilpasse aktiviteten til inntektsnivået**.

Å tilpasse tjenestetilbudet til endret demografi vil kreve omstillinger. Det må påregnes økt behov for å **flytte ressurser mellom ulike tjenesteområder**, for eksempel fra oppvekstområdet til pleie og omsorg

Regjeringen er **positiv til kommuner som ønsker å slå seg sammen** med en eller flere nabokommuner for å løse utfordringene kommunesektoren står overfor.

Departementet vil derfor utrede hvordan regelverket kan legge bedre til rette for at **kommuner kan samle flere oppgaver og tjenester i samme samarbeid**, og fremdeles beholde demokratisk styring og kontroll gjennom en folkevalgt ledelse.

Regjeringen vil utrede en slik **særskilt oppfølgingsordning** som skal forebygge at kommuner havner i svært krevende situasjoner som kan utfordre legitimiteten til kommunesystemet.